

(1962).

Solament (*Hom.*, supra). *Solsament*, forma barrejada de *sols* i *solament*, usat bastant pels anys 1900-1920; després ha caigut en descreït com a forma contaminada. No menys dolent val. *solsment*. La variant *solaments* amb -s adverbial és un vulgarisme peculiar del ross. (Grandó, *Misc. Fabra*, 202), i val. MGadca («*solaments* els moros poden girar-la», *T. del Xè* 1, 72); sobretot gc. (ja aranès). Sovint reforçada en *tant solament*: «negú lebrós --- no gaus --- romandre en la terra de Rosseyl --- sinó per una nuyt *tant solament* e per un dia» a. 1296 (RLR v, 89); «--- persones --- qui fassen cridar --- són enteses, quant a la paga de la dita crida, per una persona *tant solament*» a. 1304 (RLR vii, 45); Llull, *Blanq.* (NCL. II, 189.14); «que algun barquer --- al lavor de descarregar o carregar no puga tenir --- sinó *tansolament* dos sclaus», *Consolat* (ed. Moliner, p. 205); «marit malalt --- / pus no se'n cura / --- / si'l testament / és desplaent, / si diu: —Pel fur / reba 'l dot pur / *tant solament*, / entrengament / torne l'escrex / lla d'on partex», JRoig (*Spill*, 8266). No era criticable però avui està un poc antiquat.

Solament no 'ni tan sols no': l'ànima damnada ha entrat «per la finestra enreixada. / —Ay que me l'hauré cremada, valga'm Déu, val. / —*Solament* no l'he tocada, Comte l'Arnau» (MilàF, *Romlo.*, 78.35) (en l'e. de 1853, el comte deia «*tant sols* no vos l'he tocada»). En mallorquí vulgar hi ha una curiosa variant *sòliament* («tan *sòliament*», TForteza, *Gram.*, p. i § 370); «fent barrobina a un penyal que prop d'un garrover deixava *sòliament* un pas estret per una bística ---», «tan *sòliament* me va parèixer que ---», Arx. Lluís Salvador (pp. 38, 27, 34); *AlcM* cita «--- *sòliament* una vegada» en MSOliver, i pron. mall. i men. *soliament*. Com que hi havia hagut *solia* fem. de *soliu* (cf. *joliu/jolia*), aquí deu haver-hi encreuament de *soliament* amb *sòlament*.

Solàtic adj. 'solitari, soliu': «és home molt *solàtic*», «és lloc *solàtic*» [DAG. i *AlcM* ho atribueix a Olot], i així ho escriví JSebPons: «Bé em plauen, o garriga, en vostra transparència, / els *solàtics* pinyers de mon adolescència / --- / esperavi l'atzar d'una nimfa sorpresa / puix llegia Virgili, a l'altar del Déu Pan / --- / m'havies escollit, o natura salvatge / --- / i desengà, quan vaig al poble, cada estiu / --- / bé em plau a l'horitzó vostra clara presència, / o *solàtics* pinyers de mon adolescència!» (*L'Adolescència*, 1919). L'equipara a *sol* i *soliu* en «Le Passé d'Illes», p. 10.

Soledat [c. 1400]: «per ço que'l fill de Déu encara no ere home, per ço apelle lo món *soledat*», StVicentF (*Serm.* II, 188); ex. de Miquel Stela, S. xv; Busa-N.; «Frases de Nostra Senyora de la *Soledat*, de l'orde St. Augustí» c. 1560 (*Ardits* v, 267); DTo. 1647; Belv.; Lab.

«Copeo, copeo, copeo traïdor, / roseta encarnada / si t'he agraviada / jo et deman perdó. / Qui me duu l'estrofa plena de perfums, / abella bronzenta de la *soledat*? / Quan de ma finestra, a encesa de llums / ---», Alcover (*La Serra*, v. 6); «i collia en el

còrrec la figa de cor blanc / per l'ofertí amb els pètals finíssims de la rosa, / i la blava fumera d'una escorça amorosa! / O *soledat* de sol! Primer vent de tardor!», JSebPons (*L'Adolescència*, v. 15). A la fi del segle passat es va vacillar entre *soledat* i *soletat*: «Al cim d'un promontori / --- / vivia un religiós de barba blanca / del arbre del saber mística branca, / que floria en la dolsa *soletat* / ---», *Atl.*, intr., 12c; «un captiveri passat entre les bardes de la més espantosa *soletat*», Marian Vayreda (*Puny.* 1 v, p. 110), i encara ho seguirien usant alguns (Ruyra, en particular val. *Carrer la Soletat*, Calp, 1963); però la majoria, amb Fabra (*DOrt.*), s'ha decidit per *soledat*, i temps ha que ja no es vacilla.

En els mss. de Llull, trobem formes contaminades amb parònims (*soliditat*, *Blanq.*, NCL. I, 259.15, 206.19), però l'autor degué escriure *solitat* «volia turmentar sa persona ab *solitat* e ab aspra vida», «desirà l'amic *solitat*, e anà estar tot sol», «car tu est sol en mi sol, qui són *solitari* ab mos pensaments, com la *solitat* tua» (*Blanq.* II, 255.26; III, 21.1; III, 79.21; si bé part dels mss. discrepen en aquests).

Solitud, ja algun cop en Llull («sofferir calt e fret, *solitud* ---», *Merav.* VIII, § 61); i força sovint des d'Eiximenis: «tot hom rústic --- no devia habitat entre hòmens, mas en *solitud* e luny de tota habitació dels altres», «si estudiar vol ligit, deu haver informador prop de si, la qual cosa no pot hom haver tan bé en la *solitud* com en la comunitat» (*Dotzèn*, § 176; *Regiment de Prínceps*); i el DAG. i *AlcM* en donen cites en Fc. Alegre, *Vita Cristi*, *Boeci* de G. etc. La novella de Caterina Albert *Solitud*, 1905, marca una fita cabdal, i era el moment en què s'escriviren grans versos: «y plau-me omplir la *solitud* obscura / de mon cor, ab la triple majestat / de l'història, de l'art y la natura», Costa (*Dins un jardí senyorial*, v. 12, II. Cat., p. 196); «En aquells plans d'amunt, Pla-Guillem i Cadí, Balaig i Prat-Cabrera / --- / i quan punteja l'alba, arran de la catena, / i de la *solitud*, / d'esquelles d'escamots la comalada és plena / i la cascada canta la pastoral quietud», Josep Sebastià Pons (*Serres de Canigó*, v. 38).

Solitari [Llull], pres del ll. *solitarius* id.: «vull ésser *solitari* per ço que no haja null embargament a amar --- e beneir Déu», «són *solitari* ab mos pensaments», *soletaris*, *Blanq.* I, 80.12; III, 79.21; I, 79.3. «Anava *solitari*», *Decam.* VI, § 9, 370.6. Altres cites medievals, dels *Eiximplis*, Ag., Ant. Canals etc. «Loc en què no aya femnes ---? Anem doncsques en loc *solitari* ---», *VidesR*, 257r1. I el Comanador Stela, 39. «Més tard la tomba vaig somiar-hi, / a on tindria, més *solitari*, / repòs més grat. / Oh lloc per vida i mort fantasiat!», Costa (*Cala Gentil*). «--- / i un llunyà flabioli cap amunt m'empenyia / --- / i segueixo altre cop un camí *solitari*, / i com du a vostre cim, jo no puc reposar-hi! / Oh muntanyes de pins, coronades de llum!», Carner (*Excelsior*, v. 12).

Tal com en castellà també en català occid. ha estat usat com a denominació d'un moixó: si bé a Aspa, on me'l descrivien com un moixó negre semblant a la